

Na osnovu članova 19. i 21. Statuta Saveta za štampu i članova 15. i 16. Poslovnika o radu Komisije za žalbe, Komisija za žalbe Saveta za štampu u sastavu: Nadežda Budimović, Olivera Milošević, Zlatko Čobović, Jelena Petković, Tamara Skrozza, Filip Švarn, Jelka Jovanović, Rodoljub Šabić, Ana Martinoli, Milena Vasić i Sanja Pavlović, na sednici održanoj 29. 2. 2024. godine, većinom glasova donosi

ODLUKU

Tekstom „Ko zastupa državni Fond za razvoj u kome sede ministri: Jedan advokat dao pokretnu kancelariju Vesiću, drugi brani Belivuka na sudu“, objavljenim 23. januara 2024.godine, portal „Nova.rs“ **nije prekršio tačku 1 Odeljka VII (Poštovanje privatnosti) Kodeksa novinara Srbije.**

Komisija nije uspjela da usaglasi odluku o tome da li su tekstom prekršene tačka 2 poglavlja I (Istinitost izveštavanja) i tačka 1 poglavlja V (Novinarska pažnja)

Odluka Komisije biće objavljena na sajtu Saveta za štampu (www.savetzastampu.rs) i dostupna javnosti.

OBRAZLOŽENJE

Advokat Nemanje Aleksića podneo je žalbu zbog teksta kojim su, po njegovoj oceni, prekršene brojne tačke Kodeksa novinara Srbije iz poglavlja: Istinitost izveštavanja, Odgovornost novinara, Novinarska pažnja, Poštovanje privatnosti i Poštovanje autorstva. Žalitelj, kako se ističe, nije javna ličnost, ne obavlja javnu funkciju, nije politički aktivan, niti član neke političke stranke, nije osuđivan i protiv njega se ne vodi nikakav postupak. Tekst sadrži neproverene i informacije za koje je redakcija medija znala da su neistinite, budući da su bile predmet tužbi koje je Aleksić podnosio protiv medija. Navedeno je da su takve netačne informacije da je Aleksić donator Gorana Vesića, (već je sa beogradskim Sekretarijatom za opšte poslove potpisao ugovor o korišćenju kampera), da je advokat Branislava Lečića, (informacije koje se odnose na tužbu Danijele Štajnfeld dao je u svojstvu građanina), zatim da je napao sina guvernerke Tabaković. (pisanje medija na koje se „Nova.rs“ poziva su proglašene neistinama pravosnažnom sudskom presudom). U žalbi se kaže i da Aleksić nije, kako se u tekstu tvrdi, krivično gonio istoričara umetosti Stanislava Živkovića, već da je pokrenuo parnični postupak, dok je krivični postupak pokrenulo nadležno javno tužilaštvo. Netačno je i da je „napravio kaos u sudnici“, budući da se nikada nije tako ponašao, niti je protiv njega bilo kada vođen disciplinski postupak pred Advokatskom komorom, što je redakciji poznato. Uz tekst je objavljena fotografija koju portal uvek objavljuje kada piše o podnosiocu žalbe, a koja nije označena kao arhivska. U žalbi se ističe i da je podnosiocu žalbe posvećen nesrazmeran deo teksta (52,22 odsto), što ukazuje na očiglednu lošu nameru novinara da pod okriljem navodnog pisanja o Fondu napadne podnosioca žalbe.

U odgovoru na žalbu advokati redakcije „Nova.rs“ navode da je žalba neosnovana, da podnosilac žalbe izvlači delove teksta koji nemaju veze sa njegovom suštinom (da li se vodi krivični ili parnični postupak, da li je donirao ili dao na besplatnu poslugu)...kao i da je žalitelj već podneo nekoliko tužbi, pa je i ova žalba deo kampanje protiv nezavisnih medija. On tvrdi da Aleksić jeste politički aktivan, da je pisao komentare i davao političke izjave u kojima napada opoziciju, a da je javna ličnost i kao advokat. Tekst se bavi temom od javnog značaja – kako se troši novac državne insitucije, odnosno kako se biraju i ko su advokati koje je Fond angažovao, pa i likom i delom tih advokata. Odgovarajući na konkretne navode žalioca, u odgovoru portala navode se da tekst nedvosmisleno prenosi prirodu odnosa koji je u pitanju – da je mobilna kancelarija data bez naknade na korišćenje gradu Beogradu, tj Vesiću, da je tvrdnja da je Lečićev advokat usputna tvrdnja, u infomaciji da je on svojim tvrdnjama doprineo njegovoj odbrani, te da nije osporena suština informacije. Kad je reč o incidentu sa sinom guvernerke NBS, Savetu nije dostavljena cela presuda, očigledno je da je incidenta bilo, a kako je određeni medij o tome izveštavao nije bitno. O tome se pisalo još 2015. godine i u tekstu nije saopštena nijedna nova informacija, a data je i njegova verzija događaja. Krivični postupak protiv istoričara umetnosti Živkovića je pokrenut po žaliteljevoj krivičnoj prijavi, tako da ima osnova da se napiše da ga je krivično gonio, dok je tvrdnja da je pravio „haos u sudnici“ preneti iz drugih medija, a nesporno je da je žalitelj u tom sudskom postupku kažnjen dva puta sa 15 000 dinara zbog nepoštovanja suda i da je ročište potom prekinuto. Takođe, fotografija je potpisana, reč je o promo fotografiji sa sajta advokatske kancelarije, a ne o arhivskoj fotografiji.

Žalitelj je naveo veliki broj tačaka Kodeksa novinara Srbije za koje smatra da su prekršene. Neki od argumenata, međutim, po mišljenju Komisije, ne ukazuju na prekršaj Kodeksa. Uglavnom je reč o izvlačenju detalja koji se predstavljaju na minuciozan način, a u kakve spada, recimo, argumentacija o tome da li je žalitelj donirao Goranu Vesiću pokretnu kancelariju ili je kamper prethodno iznajmio pa ga ustupio na korišćenje bez naknade, a uz obavezu mesečne kupovine goriva za 20.000 dinara, da li ga je ustupio Goranu Vesiću ili Gradskoj upravi Grada Beograda, te da li je protiv Stanislava Živkovića vodio krivični spor ili je OTJ u Novom Sadu pokrenulo postupak po njegovoj krivičnoj prijavi, kao i da li je u slučaju svedočenja u suđenju Branislavu Lečiću zbog optužbe za silovanje Danijele Štajnfeld nastupio kao Lečićev advokat ili kao građanin.

Advokati redakcije odgovorili su na isti način, sa mnogo detalja i prateće dokumentacije, pa je pred Komisiju stavljen zadatak da utvrdi šta je od onoga što su saopštile jedna i druga strana tačno, a šta nije, Komisija za žalbe Saveta za štampu nije, međutim, sud, i niti može, niti je u njenoj nadležnosti da utvrđuje istinitost svakog pojedinačnog navoda. Zadatak Komisije je da oceni da li je tekst napisan uz poštovanje profesionalnih i etičkih standarda i zbog toga se bavi celinom teksta, a ne detaljima na način na koji se insistira i u žalbi i u odgovoru na žalbu.

Po mišljenju dela članova Komisije, tekst nije odgovorio na temu kojom se, po tvrdnjama advokata, bavio – kako Fond za razvoj troši novac, odnosno zašto angažuje advokatske

kancelarije i na koji način, već se bavi advokatima. Takođe, iznose se i detalji koji nisu ni od kakvog javnog interesa za razumevanje teme o kojoj se piše. Osim toga, po njihovom mišljenju, u tekstu ima grešaka, koje su mogle biti izbegnute dodatnom pažnjom novinara, odnosno urednika i dodatnom proverom prethodno objavljenih podataka. Redakcije ne može omaške pravdati time da su to “minorne stvari” koje nisu od značaja za suštinu teksta. To što su određene informacije već ranije objavljivane ne znači da se mogu uvek prenositi kao nepobitne činjenice, jer se mnogo toga što mediji objave ispostavi kao netačno ili delimično tačno. Deo Komisije je, zato, smatrao da su prekršene tačka 2 poglavlja I koja se odnosi na razdvajanje činjenica od pretpostavki i nagađanja i tačka 1 poglavlja V prema kojoj je novinar obavezan da sa dužnom pažnjom pristupa svom poslu.

Za odluku da je prekršena tačka 2 poglavlja I glasalo je, međutim, pet članova Komisije, dok je šest bilo protiv, a za odluku da je prekršena tačka 1 poglavlja V šest članova Komisije, dok je pet bilo protiv, pa ni za jednu odluku nije bilo potrebne većine od sedam glasova.

Članovi Komisije koji su smatrali da Kodeks novinara nije prekršen naveli su da u tekstu ima sitnijih grešaka, ali da se takve zamerke mogu staviti gotovo svakom tekstu ako se analizira rečenica po rečenica, kako to radi advokat žalioca. Kada se tekst posmatra kao celina, ovi detalji nisu od značaja, posebno što se primedbe žalioca uglavnom svode na to da nije “donirao”, nego “ustupio bez nadoknade”, da “nije krivični, nego parnični postupak” i sl, što ne utiče na suštinu teksta, koji se bavi temom od javnog značaja.

Članovi Komisije bili su saglasni u oceni da je podnosilac žalbe javna ličnost, te da mu je zbog toga pravo na privatnost suženo, ali su dve članice Komisije ipak mislile da je Kodeks prekršen i u ovom delu, budući da su u tekstu izneti i detalji iz njegovog privatnog života koji nemaju veze sa poslom koji obavlja.

Kad je reč o upotrebi fotografije sa sajta advokatske kancelarije žalioca, potpisana je na odgovarajući način, odnosno, u skladu sa Kodeksom, jasno je naznačeno da nije nastala na samom događaju, već da je reč o promo fotografiji.

Beograd, 29.2.2024.

Predsedavajuća

Nadežda Budimović